

Resumé

Denne afhandling undersøger prosodi i spontant talt dansk (moderne københavnsk rigsmål). Samtidig undersøges det om prosodi udfolder sig i samspil med syntaks. Det analyserede materiale udgøres af monologer hentet fra *Danish Phonetically Annotated Spontaneous Speech Corpus (DanPASS)*.

DanPASS er blandt andet forsynet med en auditivt baseret prosodisk annotation. Analyser af annotationen viser at prosodiske fraser gennemsnitlig set har et større tonehøjdeomfang, jo længere de er (målt i betonedede stavelser). Det forøgede tonehøjdeomfang skyldes at prosodiske fraser har et højere onset og et lavere offset, des længere de er. Som et alternativt og i øvrigt akustisk baseret mål for tonehøjde anvendes middel- F_0 for hver annoteret stavelse. Det viser sig at disse akustiske mål korrelerer relativt tæt med den prosodiske annotation, men den fundne sammenhæng mellem prosodiske frasers tonehøjde i onset og frasers længde, kan ikke bekræftes ud fra de akustiske mål. Det kan til gengæld sammenhængen i offset. Endvidere kan der ikke konstateres nogen sammenhæng mellem F_0 -intervallet fra betonet til betonet stavelse og fraselængde. På det grundlag konkluderer jeg at intonationskonturer i spontant dansk ikke forudplanlægges, hvilket er modsat forholdene i oplæst dansk.

Undersøgelsen viser at der kan observeres final forlængelse i afslutningen af de prosodiske fraser. Forlængelsen rammer primært frasens sidste stavelse — betonet eller ej. Forlængelsens omfang er sammenlignelig med forholdene i skånsk og amerikansk engelsk. Endvidere er der meget ofte en pause efter en prosodisk frase.

Materialet er analyseret syntaktisk. På den baggrund kan det konkluderes at en prosodisk frasegrænse som hovedregel falder i en syntaktisk grænse enten mellem to sætninger eller i en intern syntaktisk grænse i en kompleks sætning.

To nært knyttede syntaktiske enheder kan være prosodisk samordnede. Prosodisk samordning kan etableres ved at pauser er relativt kortere eller de er slet ikke til stede, ved final forlængelse og/eller ved at det syntaktiske andetled befinder sig på et lavere tonehøjdeniveau end det syntaktiske førsteled.

Resultaterne indikerer at to sætninger der forbindes med en konjunktion, er prosodisk samordnede. Det samme gælder en matrix- og en ledsætning i en kompleks sætning. Graden af prosodisk samordning, der i nogle tilfælde kan være så lav at det resulterer i en prosodisk frasegrænse, bestemmes overordnet set af den syntaktiske og semantiske sammenhæng mellem en kompleks sætningens to led. Højeste grad af prosodisk samordning ses mellem matrixsætninger og komplementsætninger, mindste grad af samordning ses mellem initiale adverbialsætninger og deres matrixsætninger.

I kraft af den nære sammenhæng mellem syntaks og prosodi foreslår jeg at en prosodisk model indarbejdes i en grammatisk teori og beskrivelse af spontant talt dansk. Analyserne har ikke udvist tegn på at prosodiske fraser indgår i et prosodisk hierarki, og da der heller ikke er fundet tegn på at intonationskonturer forudplanlægges, mener jeg at prosodi i spontant talt dansk er struktureret efter et ikke-hierarkisk lineært princip. Afhandlingen afsluttes med opstillingen af nogle væsentlige principper for en eventuel model.